

**УКРАЇНСЬКИЙ АМАТОРСЬКИЙ ТЕАТР СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ
КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.**

Мета роботи. У статті розглянуто специфіку розвитку українського аматорського театру Східної Галичини в контексті соціокультурних процесів кінця ХІХ – початку ХХ століття. Український аматорський театр Східної Галичини досліджується як невід’ємна складова української театральної культури, яскраве національне історико-культурне явище. **Методологія** дослідження полягає в застосуванні історико-культурного, компаративного, соціолого-театрознавчого методів. Зазначений методологічний підхід дає можливість дослідити зміст та напрями діяльності провідних аматорських театральних колективів Східної Галичини, проаналізувати специфіку репертуару. **Наукова новизна** роботи полягає в розширенні уявлень про діяльність аматорських театральних колективів Східної Галичини та обґрунтуванні їх етнозберігаючої, етноконсолідувальної ролі у процесах національного культуротворення. **Висновки.** Діяльність аматорських драматичних колективів галичан була важливим чинником національно-культурного відродження, сприяла консолідації українського суспільства, збереженню української мови, пропагувала етнографічні засади та звичаї української нації, інтенсифікувала пробудження національної свідомості, сприяла збереженню власної культурної ідентичності.

Ключові слова: українська театральна культура, соціокультурні процеси, український аматорський театр Східної Галичини, репертуар.

Ян Ирина Николаевна, кандидат искусствоведения, доцент, докторант Национальной академии руководящих кадров культуры искусств

Украинский аматорский театр Восточной Галичины конца ХІХ – начала ХХ в.

Цель работы. В статье рассматриваются особенности развития украинского аматорского театра Восточной Галичины в контексте социокультурных процессов конца ХІХ – начала ХХ века. Украинский аматорский театр Восточной Галичины исследуется как важная составляющая украинской театральной культуры, яркое национальное историко-культурное явление. **Методология** исследования заключается в применении историко-культурного, компаративного, социолого-театроведческого методов. Указанный методологический подход позволяет исследовать содержание и направление деятельности самодеятельных театральных коллективов, проанализировать специфику репертуара. **Научная новизна** работы заключается в расширении представлений о деятельности самодеятельных театральных коллективов Восточной Галичины, в обосновании их этноконсолидирующей роли в процессах национального возрождения. **Выводы.** Деятельность самодеятельных драматических коллективов галичан была важным фактором национально-культурного возрождения, способствовала консолидации украинского общества, пропагандировала этнографические основы и обычаи украинской нации, интенсифицировала пробуждение национального самосознания, способствовала сохранению культурной идентичности.

Ключевые слова: украинская театральная культура, социокультурные процессы, украинский аматорский театр Восточной Галичины, репертуар.

Yan Irina, Ph.D in Arts, associate professor, Doctoral-student of the National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts

Ukrainian amateur theatre of Eastern Galicia at the end of ХІХ – the beginning of ХХ centuries

Purpose of work. The article considers the features of the development of Ukrainian amateur theatre of Eastern Galicia in the context of sociocultural processes of the end of ХІХ – the beginning of ХХ centuries. The Ukrainian amateur theatre of Eastern Galicia is investigated as an integral part of Ukrainian theatre culture and bright national historical and cultural phenomenon. **Methodology.** The author uses the historical-cultural, comparative, sociological and theatre critic methods. This methodological approach allows us to investigate the content and direction of amateur theatre groups and to analyse the specifics of the repertoire. **Scientific novelty.** Scientific novelty is the expanding notions of activity amateur theater companies in Eastern Galicia and the determination of their ethno-cultural role in the creation of the national culture. **Conclusions.** Activities of amateur dramatic groups of the Galicians were important factors of the national and cultural revival. They contributed to the consolidation of Ukrainian society, promoted the ethnographic foundations and traditions of the Ukrainian nation, led to the awakening of national consciousness and helped to maintain their own cultural identity.

Keywords: Ukrainian theatre culture, sociocultural processes, Ukrainian amateur theatre of Eastern Galicia, repertoire.

Актуальність теми дослідження. У процесі національної самоідентифікації на сучасному етапі актуальність дослідження регіональної музично-театральної культури в контексті національної культурної традиції зумовлена інтенсивним пошуком нових концептуальних засад відродження та розвитку української культури. Вивчення її в проекції історичної реконструкції дає змогу відтворити загальне культурно-історичне тло, виявити специфіку взаємозв'язків традицій і новаторства, проаналізувати провідні тенденції розвитку тощо.

Питанню висвітлення тенденцій та шляхів розвитку українського театрального мистецтва присвячені праці Д. Антоновича [2], Н. Андріанової [1], О. Красильникової [11], Б. Романицького [15] та ін. Окремі аспекти становлення аматорського театрального мистецтва розкриваються у історико-культурологічних, мистецтвознавчих працях О. Боньковської [3], В. Бурдуланюка [4], М. Демочко [6], Л. Дорогих [7], О. Казимирова [9], С. Чарнецького [19] та ін. Проте, попри значимість доробку вчених, дослідження аматорського театрального мистецтва Східної Галичини в аспекті національної культурної традиції та в проєкції тогочасних мистецьких тенденцій ще потребує історичного та мистецтвознавчого аналізу. Цим і зумовлений вибір теми запропонованої статті, метою якої є дослідити специфіку розвитку українського аматорського театру Східної Галичини як важливого чинника становлення та розвитку театральної культури регіону кінця XIX – початку XX століття.

Виклад основного матеріалу. У другій половині XIX ст. становлення та розвиток українського театрального мистецтва супроводжувався духовно-культурним піднесенням, зумовленим поширенням національно-культурного руху. Провідні українські діячі В. Антонович, М. Грушевський, М. Драгоманов, С. Подолинський, Ф. Вовк, П. Чубинський, М. Михальчук, О. Русов, М. Кропивницький, І. Карпенко-Карий, М. Старицький, І. Франко, М. Лисенко та ін. були учасниками українського культуротворення. В основу своєї діяльності діячі української культури ставили національну ідею, утвердження демократичних ідеалів, відродження історичної пам'яті українського народу, а мету існування вбачали у піднесенні національної свідомості, пробудженні національної гідності, утвердженні демократичних ідеалів, відтворенні духовних цінностей, об'єднанні регіоналізованих частин українського народу поділеного на той час між двома імперіями – Російською та Австро-Угорською – в інтегровану етнопонаціональну цілісність з єдиною українською літературною мовою та єдиною національною культурою.

Звісно, українська інтелігенція, яка проголошувала ідею націотворення, розвиток власної культури своєю діяльністю формувала "позаросійську ментальність", яка обмежувала вплив державної російської монополії щодо національного та соціального вибору української спільноти і звісно йшла всупереч офіційній імперській ідеологемі "Самодержавіе. Православіе. Народність". Державні політичні наміри зводилися до ігнорування національної проблематики, придушення національно-визвольного руху та вкорінення у суспільно-політичну думку ідеї про те, що українофільський рух не мав власних коренів, а був результатом польської, згодом австрійсько-німецької інтриги [14].

У другій половині XIX ст. культурницька діяльність патріотично налаштованої української еліти у Наддніпрянській Україні отримала неприхований опір не тільки з боку імперської верхівки а й шовіністично налаштованих кіл громадськості, яка теж не бажала визнавати окремішності українського народу та вважала, що незалежне існування та розвиток української культури призведе до національно-духовного пробудження, самостійного суспільно-політичного, культурного життя, наслідком чого стане руйнація державно-політичної єдності імперії.

Театральні митці Наддніпрянщини, що знаходились в умовах тотальних репресій царського режиму, прагнули мати власну державність як інструмент у захисті національних прав від зовнішнього визиску, право мати рідну мову, культуру, національну театральну традицію. Слід зазначити, що саме українське театральне мистецтво у цей час стало загальноукраїнським духовно-культурним явищем, яке об'єднало наддніпрянських та галицьких театральних митців.

Аналіз історичних матеріалів засвідчує, що наприкінці XIX – початку XX ст., не зустрічаючи урядових заборон на теренах Австро-Угорської імперії при культурно-освітніх товариствах за ініціативою галицьких діячів були засновані аматорські драматичні гуртки, які спрямували свою діяльність на пропагування засобами сценічного мистецтва української культури серед широких верств населення та стали могутнім засобом консолідації української спільноти.

У 1898 р. у Львові під час святкування з нагоди 100-річчя виходу в світ "Енеїди" І. Котляревського було засновано "Драматичне товариство ім. І. Котляревського". Згідно з програмовими документами метою існування цього національного осередку було: "...плекати та розвивати драматичне мистецтво" [19, 207]. Основними засадами діяльності було визначено: збір коштів для підтримки Театру товариства "Руська бесіда" у Львові, аматорських гуртків, надання стипендій талановитим акторам та співакам для отримання спеціальної фахової освіти, заснування музично-театральної бібліотеки, проведення конкурсів на нові драматичні твори тощо [19, 208].

При "Драматичному товаристві ім. І. Котляревського" у квітні 1898 р. було організовано драматичний гурток, який очолив провідний культурний діяч Л. Лопатинський. До складу аматорської трупи увійшли талановиті актори: Ф. Лопатинська, Г. Крушельницька, О. Левицька, М. Крушельницька, Е. Крушельницька, М. Арданівна, М. Гарасевич, І. Сологуб, Р. Прокопович, М. Яцків. Протягом 1904-1910 рр. колектив здійснив постановку вистав: "Наталка Полтавка" І. Котляревського, "Украдене щастя", "Учитель" І. Франка, "Запорожець за Дунаєм" С. Гулака-Артемівського, "Чорноморці" Я. Кухаренка та ін. [4, 120].

Результатом проведених Товариством конкурсів драматичних творів стало поповнення української драматургії новими п'єсами: "Два домики й одна хвіртка", "Заверюха" Л. Лотоцького та "Доля жартує" (драма на 5 дій) С. Ганущака. Накладом Товариства було видано твори І. Котляревського, п'єси "Настоящі" О. Бобрікевича та "Ворожит" Г. Цеглинського, а також п'єси провідних наддніпрянських драматургів [19, 208].

За свідченням дослідницьких матеріалів, наприкінці XIX ст. спостерігалася тенденція до консолідації українського робітництва Галичини. Центром об'єднання стали професійні робітничі організації, що були засновані за ініціативою провідних громадсько-політичних, церковних діячів, робітників-діячів: товариство українських робітників "Сила", товариство греко-католицьких робітниць "Будучність", культурно-освітнє товариство робітників "Воля", товариство ремісників, промисловців і торговців "Зоря" та спортивне товариство "Сокіл". Ці національні осередки розгорнули активну діяльність як в організаційному, професійному так й в культурно-просвітницькому напрямках [13, 475].

Професійні організації "Сила", "Зоря", "Воля", "Будучність" проводили спільні культурно-освітні заходи. Зокрема, організовували національно-патріотичні заходи, присвячені українським діячам: Т. Шевченкові, І. Франкові, М. Лисенку та ін., що переконливо свідчило про глибоке усвідомлення українською спільнотою власної національної ідентичності.

Активну культурно-освітню роботу проводило спортивне товариство "Сокіл" у Львові. Головною метою існування цієї організації згідно статуту було – просвіта членів "... через спільні вправи, спільні прогулянки і відчити" [10, 27]. Крім цього, товариство влаштовувало гуморестичні вечірки, танці, співи а також аматорські театральні вистави. При львівському "Соколі" діяв аматорський драматичний гурток під керівництвом Є. Купчинського та Утриського. Колектив здійснив постановки українських вистав: "Украдене щастя" І. Франка, "Довбуш" Ю. Федьковича та інших п'єс наддніпрянських, західноєвропейських драматургів [19, 209].

У містах і селах Галичини діячі "Сокола" організували філії Товариства. Зокрема, у 1910 р. при філії товариства м. Городенка діяло три секції: організаційно-наукова, співацька та драматична. В. Королько аналізуючи у своїй праці діяльність цього національно-культурного осередку визначає плідну культурно-освітню роботу, спрямовану на популяризацію української культури, театрального мистецтва серед громади. Зокрема, члени організаційно-наукової секції підготували доклади: "Життя і діяльність І. Франка", "Українське сокілство і його завдання", "Про завдання Січей", брали участь у організації та відкритті філіалу товариства "Січ" у с. Стрільче Городенківському повіті, організували та провели три загальносокільських сходини та гумористичну вечірку. Окрім цього, співацька секція брала участь у першому українському фестоні, де співали українські пісні, демонструючи та пропагуючи національну культуру широкому громадському загалу. Драматична секція товариства закупила театральний одяг на 300 корон та здійснила постановку вистав: "Перехитрили, або Пошилися у дурні" М. Кропивницького, "Суєта" І. Карпенка-Карого, "Сватання на Гончарівці" Г. Квітки-Основ'яненка, "Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці" М. Старицького, "Два домики та одна фіртка" Л. Лотоцького, "Пожар", "Ілько Пашак" Л. Лопатинського тощо. Окрім цього, городенківський "Сокіл" збудував нове приміщення товариства та заснував читальню й бібліотеку [10, 31].

Аматорський драматичний гурток філії "Сокола" м. Бережани здійснив постановку вистав: "Заручини по смерті" П. Карпенка та "Зразковий муж" Я. Кухаренка. У листі провідного громадського діяча П. Роздольського від 21 травня 1909 р. до Львова міститься інформація про те, що аматори філії "Соколу" м. Тисменці звернулися до аматорів м. Бережан з проханням надіслати їм тексти поставлених театральних вистав а також комедію Г. Квітки-Основ'яненка "Сватання на Гончарівці" [10, 32].

Значних мистецьких висот досяг аматорський драматичний гурток товариства ремісників, промисловців і торговців "Зоря" під керівництвом актора, управителя друкарні товариства "Руська бесіда" І. Захарка. Маючи значний режисерський та акторський досвід, що був отриманий під час роботи у краківському та львівському театрі "Руської бесіди" І. Захарко за стислий термін швидко налагодив театральну справу.

Вбачаючи у театральному мистецтві потужну прогресивну силу, яка сприяє національно-культурному відродженню аматорський театральний осередок обирає до постановки кращі твори українських драматургів, приділяє значну увагу роботі над створенням достовірних художніх образів, старанно працює над точним відтворенням ідеологічного змісту п'єс. Учасники аматорського колективу у залі Народного дому, "Руської бесіди", готелю "Жорж" здійснили постановку вистав: "Наталка Полтавка", "Москаль-чарівник" І. Котляревського, "Дай серцю волю, заведе у неволю" М. Кропивницького, "Чорноморці" М. Старицького, "Пан мандатор", "Гнат Приблуда", "Школяр на мандрівці" С. Воробкевича, "Кум-мірошник" В. Дмитренко, "Капраль Тимко" І. Мидловського, "Чорний Матвій" В. Лозинського, "Майстер і челядник" Ю. Коженьовського тощо. На отримані від вистав кошти актори-аматори створили матеріальну базу: гардероб, музичну та театральну бібліотеку [6].

У 1905 р. І. Захарко вдалося отримати дозвіл імперського уряду на утримання напівпрофесійної мандрівної трупи з правом здійснення гастрольної діяльності. У 1906 році на базі цього аматорського об'єднання було засновано буковинський професійний театр, який дістав назву "Руський селянський театр". Дебютував колектив 4 квітня 1906 року виставою "Не судилося" Г. Бораковського, яка відбулась зі значним успіхом, відображеним на шпальтах місцевої періодики.

У 1907 р. театр було перейменовано на "Буковинський народний театр". У цей час колектив поповнюється талановитою молоддю, колишніми учасниками "Буковинського Бояну", кращими аматорами драматичних гуртків Галичини. Діяльність колективу була спрямована на пропагування демократичних ідей національно-визвольного руху серед широких верств суспільства. Репертуарну основу

театру становили п'єси М. Кропивницького, М. Старицького, І. Карпенка-Карого, І. Франка, Ю. Федьковича та ін. [9, 128].

На початку ХХ століття в Східну Галичину з гастролями приїжджали театральні трупи корифеїв українського професійного театру – М. Кропивницького та М. Садовського, демонструючи глядачам свої найкращі вистави. Театр "Руської бесіди" у своєму репертуарі також мав твори відомих у цей час драматургів: І. Котляревського, Г. Квітки-Основ'яненка, М. Старицького, І. Тобілевича, І. Франка та інш. Ці постановки проходили з надзвичайним успіхом та сприяли вихованню національної свідомості та патріотизму галичан.

Аналіз тогочасних історичних матеріалів свідчить, що організаторами аматорських театральних гуртків на Галичині були провідні культурні діячі, вчителі шкіл, священники, студенти гімназій, університетів, актори-аматори, які мали практичні навички участі в постановках вистав та любили цей напрям культурно-мистецької діяльності.

Зокрема, у 1907 р. аматорський театральний гурток м. Золочева здійснив постановку "Запорожця за Дунаєм" С. Гулака-Артемівського та "Наймичку" І. Карпенка-Карого. У цьому ж році робітничий аматорський колектив тютюнової фабрики м. Вінники поставив "Безталанну" І. Карпенка-Карого та "Ворога народу" Г. Ібсена у перекладі М. Загірної. Аматори м. Дрогобича репрезентували громаді "Серед бурі" Б. Грінченка та "Надію" Г. Гейсманса.

Аматорський театральний колектив м. Стрий, що діяв у цей час при товаристві "Міщанська бесіда" під чуйним керівництвом режисера О. Бобрикевича здійснив постановку вистав: "Запорожець за Дунаєм" С. Гулака-Артемівського, "Пошилися в дурні" М. Кропивницького, "Хмара", "Тато на заручинах" Г. Цеглинського та ін. [9, 126].

Наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. в Східній Галичині вагому роль у справі відродження національної ідентичності українства відіграло культурно-освітнє товариство "Просвіта", що було засновано в 1868 р. у Львові за сприянням провідних громадських та культурних діячів – А. Вахнянина, М. Коссака, К. Сушкевича, І. Комарницького, О. Огоновського та ін. "Просвіта" мала чітку організаційну структуру: Головний відділ, який знаходився у Львові, філії у повітових містах та читальні у селах [12, 105]. Основними аспектами культурно-просвітницької діяльності Товариства згідно статутних документів було: організаційна діяльність (закладання філій, бібліотек, музеїв, читалень, бурс, етнографічних виставок, влаштування народних свят), розвиток театральної та музичної (проведення концертів, здійснення постановок спектаклів, проведення публічних лекцій, музично-декламаторських вечорів) надання матеріальної допомоги вчителям, літературним діячам, молоді [12, 106]. Згодом на основі його статутних засад були організовані філії на Східній Галичині у багатьох містах та селах.

Як вже зазначалося у дослідженні, потяг до драматичних вистав в українців користувався великою популярністю, тому керівники філії Львівської "Просвіти" теж дбали про утворення театральних аматорських гуртків як важливого засобу національного усвідомлення та духовного піднесення нації.

У 1891 р. на Стрийщині при місцевій філії "Просвіти" за сприянням провідного громадського та культурного діяча Є. Олесницького розпочав свою діяльність аматорський драматичний гурток, метою якого було "...плекати культ рідної мови й давати сценічні вистави" [19, 208]. Склад драматичного гуртка становила талановита молодь гімназій та семінарій. Актори-аматори з ентузіазмом, натхненно ставили п'єси українських драматургів: "Украдене щастя" І. Франка, "Сватання на Гончарівці" Г. Квітки-Основ'яненка, "Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці" М. Старицького, "Пісні в лицях" М. Кропивницького та ін. [9, 126].

Одним із перших гуртків на Тернопільщині, що діяв при місцевій філії товариства "Просвіта" був драматичний гурток с. Денисів. У 1891 році аматори під керівництвом Й. Вітошинського дебютували з виставою "За сиротою і Бог з калитою" М. Кропивницького. Місцеві жителі с. Денисова надзвичайно тепло сприйняли постановку новоутвореного драматичного гуртка. Наступними постановками денисівських аматорів були вистави: "Наталка Полтавка" І. Котляревського, "Сватання на Гончарівці" Г. Квітки-Основ'яненка, "Назар Стодоля" Т. Шевченка [16, 150].

У 1903 році читальня Тернопільської "Просвіти" поповнила свої фонди новими драматичними творами наддніпрянських та галицьких драматургів, які були привезені студентами Львівського університету О. Бородієвичем, Г. Головою, І. Кузівим, та О. Скибінським, що сприяло розширенню репертуару денисівського драматичного гуртка. Працюючи з великим натхненням денисівці поставили на сцені Народного дому вистави: "Ох, не люби двох" М. Альбиковського, "Безталанна" І. Карпенка-Карого, "Заверуха" Л. Лотоцького, "Підгір'яни" М. Вербицького [16, 150-151].

У другій половині 90-х р. ХІХ ст. при читальні "Просвіти" в м. Борщеві Тернопільської області був заснований драматичний гурток. Цей аматорський колектив об'єднав талановитих просвітян, які були справжніми поціновувачами та популяризаторами українського сценічного мистецтва. Дебютував колектив постановкою вистави "Гостина святого отця Миколая в Борщеві". Режисером-постановником був містянин, провідний діяч Тернопільської "Просвіти" І. Калитовський. З цією виставою протягом декількох наступних років аматорський гурток виступав перед місцевою громадою та отримував схвальні відгуки періодичної преси [18, 176].

Обмеженість репертуару Борщівського аматорського театального гуртка була зумовлена тим, що до 1908 року він не мав власного приміщення для здійснення постановок, проведення репетицій.

Вистави драматичного гуртка зазвичай відбувалися на вуличних майданах та непристосованих для вистав тісних приміщеннях. Ситуація суттєво змінилася лише у 1909 році, коли Борщівська філія "Просвіти" переїхала в будинок "Народного Дому", а актори-аматори нарешті отримали для праці великий зал на другому поверсі. Показовим було й те, що на сцені, спеціально облаштованої для вистав, була споруджена суфлерська будка [18, 177].

Звісно, з отриманням умов для праці змінився й репертуар Борщівського театрального гуртка. Він готувався під патронатом місцевого осередку "Просвіти", активним членом якого був провідний режисер С. Ковбель. З великим ентузіазмом актори-аматори взялись до постановки нових вистав: "Назар Стодоля" Т. Шевченка, "Дай серцю волю, заведе в неволю" М. Кропивницького, "Украдене щастя" І. Франка, "Маруся Богуславка" М. Старицького, "Спокуса", "Свекруха" Л. Лопатинського, "Сотниківна" Б. Лепкого та ін. [18, 178]. Успіх цих п'єс визначався самовідданістю, ентузіазмом, природженим мистецьким хистом та головне любов'ю до України, вірою в можливість національного самовизначення, національного відродження.

У 1912 році при філії Товариства "Просвіти" м. Петриків Тернопільського повіту теж вельми плідно працював аматорський драматичний гурток. Протягом цього часу аматори-початківці з значним успіхом поставили вистави: "Сватання на Гончарівці" Г. Квітки-Основ'яненка та "Наталку Полтавку" І. Котляревського. На жаль, свого приміщення аматори не мали і були змушені давати вистави у стодах або в окремих кімнатах прихильних до сценічного мистецтва містян [17, 210-211].

Успіх прем'єрної програми згуртував молодий аматорський колектив. До участі у постановці нових українських вистав залучилися й члени Петриківської "Просвіти": В. Середа, Т. Лучків, М. Вовк, І. Михальчишин, І. Миськів та інші молоді активісти, які своєю участю надихали гуртчан на подальшу плідну працю, спрямовану на усвідомлення власної національної ідентичності. Зі значним успіхом актори-аматори здійснили постановку українських вистав: "Наталка Полтавка", "Москаль-чарівник" І. Котляревського, "Украдене щастя" І. Франка, "Як ковбаса та чарка" М. Старицького.

Окрім цього, до співпраці у постановці українських вистав аматори залучили містян, які споруджували чудові декорації, театральне приладдя та реквізит. Керівники та члени драматичного гуртка придбали сценарії п'єс українських драматургів, театральні порадики, за допомогою яких навчалися акторської майстерності. Петриківчани, які були патріотами української культури, перебуваючи на заробітках за кордоном, надсилали кошти на будівництво читальні, придбання підручників, канцелярських товарів та інших потреб для організації плідної роботи петриківської філії "Просвіти" [17, 213].

На жаль, яскраве творче життя галичан перервали події Першої світової війни. З перших днів російської окупації було офіційно припинено існування "Просвіт", громадських, національних культурно-освітніх організацій, аматорських театральних гуртків. Проте їх діяльність стала яскравою та незабутньою сторінкою в історії української культури.

Висновки. Отже, аматорські театральні колективи галичан були важливими чинниками національно-культурного відродження наприкінці XIX – початку XX ст. Їх творча діяльність сприяла збереженню української мови, пропагувала етнографічні засади та звичаї української нації, відтворювала національний психологічний тип, інтенсифікувала пробудження національної самосвідомості та заклала підвалини "театрального" майбутнього Галичини.

Література

1. Андріанова Н. Шляхи розвитку українського театру / Н. М. Андріанова. – К. : Знання, 1960. – 40 с.
2. Антонович Д. Триста років українського театру, 1619-1919 / Д. Антонович. – Прага, 1925. – 272 с.
3. Боньковська О. О. Львівський театр товариства "Українська бесіда". 1915-1924 / О. О. Боньковська. – Львів: Літопис, 2003. – 340 с.
4. Бурдуланюк В. М. Культурні зв'язки Галичини з Наддніпрянською Україною в кінці XIX – на початку XX ст. : дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / В. М. Бурдуланюк; Прикарпатський ун-т ім. В. Стефаніка. – Івано-Франківськ, 1996. – 179 с.
5. Головин Б. П. Сторінки історії Тернопільської "Просвіти" / Б. П. Головин // Нації незгасний смолоскип. Статті. Інтерв'ю. Спогади. – 2003. – С. 25-30.
6. Демочко К. М. Мистецька Буковина: нариси з минулого / К. М. Демочко. – Чернівці: Книги-XXI, 2008. – 336 с.
7. Дорогих Л. В. Аматорське мистецтво як історико-культурне явище (на матеріалах України другої половини XIX ст.) : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 17.00.01 / Л. В. Дорогих; Київ. держ. ун-т культури і мистецтв. – К., 1998. – 20 с.
8. Зуляк І. С. Діяльність товариства "Просвіта" у національно-культурному відродженні українського народу Східної Галичини (друга половина XIX – початок XX ст.) : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.06 / І. С. Зуляк; Чернів.нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 1997. – 24 с.
9. Казимиров О. Український аматорський театр: дожовтневий період / О. Казимиров. – К. : Мистецтво, 1965. – 133 с.
10. Королько А. З. Сокільський рух на Покутті на початку XX ст. : організаційні осередки та їх практична діяльність / А. З. Королько // Вісник Прикарпатського університету. Історія. – 2012. – Вип. 21. – С. 26-37.
11. Красильникова О. В. Історія українського театру XX сторіччя / О. В. Красильникова. – К. : Либідь, 1999. – 208 с.

12. Малюта О. В. "Просвіти" і Українська Державність (друга половина XIX – перша половина XX ст.): до 140-річчя товариства "Просвіта" : монографія / О. В. Малюта. – К. : Просвіта, 2008. – 840 с.
13. Пасіцька О. І. Культурно-освітня діяльність українських робітничих організацій Галичини в 1920-1930-х роках / О. І. Пасіцька // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – 2013. – Вип. 23. – С. 475-484.
14. Реєнт О. П. Україна в імперську добу (XIX – початок XX ст.) / О.П. Реєнт. – К., 2003. – 338 с.
15. Романицький Б. Український театр в минулому і тепер / Б. Романицький. – К. : Держполітвидав УРСР, 1950. – 130 с.
16. Смоляк П. О. Денисівський аматорський театральний гурток в культурно-просвітницькому русі Тернопільщини кінця XIX – першої третини XX століття / П. О. Смоляк // Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія : Мистецтвознавство. – 2012. – № 1. – С. 147-154.
17. Смоляк П. О. Діяльність аматорського театального гуртка села Петриків Тернопільського повіту в першій третині XX ст. / П. О. Смоляк // Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія : Мистецтвознавство. – 2012. – № 3. – С. 209-215.
18. Смоляк П. О. До історії становлення та діяльності аматорського театального гуртка в м. Борщеві Тернопільської області (кінець XIX – перша третина XX ст.) / П. О. Смоляк // Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство. – 2011. – № 2. – С. 175-181.
19. Чарнецький С. Історія українського театру в Галичині. Нариси, статті, матеріали, світлини / С. Чарнецький; упор. Б. Козак, Р. Лаврентій, Р. Пилипчук. – Львів : Літопис, 2014. – 584 с.

References

1. Andrianova, N.(1960). Ways of development of Ukrainian theater. Moscow: Znannia [in Russian].
2. Antonovich, D. (1925). Three hundred years of Ukrainian theater, 1619-1919. Prague: Ukrainian public fund [Czech Republic].
3. Bonkovska, O. O. (2003). Lviv Theatre of tovaristvo "Ukrainian Besida" 1915-1924. Lviv: Chronicle [in Ukrainian].
4. Burdulanyuk, V.M. (1996). Cultural connection with Galicia from Naddnriprianschyna in the of late XIX – beginning XX century. Doctor's thesis. Ivano-Frankivsk: A publshn-designing department of V. Stefanyk Precarpathian National University [in Ukrainian].
5. Golovin, B.P. (2003). The history of Ternopil "Prosvita". Nation unquenchable torch. Articles. Interview. Memoirs, 25-30 [in Ukrainian].
6. Demochko, K.M. (2008). Bukovina Art: Essays from the past. Chernivtsi: Knugu-XXI [in Ukrainian].
7. Dorogikh, L.V. (1998) Amateur art as the historical cultural phenomenon (on the historical material of the second half of the XIX century in the Ukraine). Extendet abstract of candidate's thesis. Kiev: KDUKiM [in Ukrainian].
8. Zulyak, I. S. (1997) Activities tovaristvo "Prosvita" in the national and cultural revival of the Ukrainian people of Eastern Galicia (second half of XIX – early XX century). Extendet abstract of candidate's thesis. Chernivtsi: A publshn-designing department Y. Fedkovych Chernivtsi National University [in Ukrainian].
9. Kazymyrov, O. (1965). Ukrainian amateur theater. Kiev: Art [in Ukrainian].
10. Korolko, A.Z. Sokil movement in Pokuttya in the beginning XX century: organizational cells and their practical activity. Bulletin Prikarpatsky University. Series: History, 21, 26-37 [in Ukrainian].
11. Krasilnikova, O. V. (1999) History of Ukrainian theater of the twentieth century. Kiev: Lubid [in Ukrainian].
12. Malyuta, O.V. (2008) "Prosvita" and the Ukrainian statehood (second half of XIX – early XX century): 140-th anniversary of the tovaristvo "Prosvita". Kiev: Prosvita [in Ukrainian].
13. Pasitska, O.I. (2013) The cultural and educational activities of Ukrainian workers' organizations in Galicia in the 1920–1930s. Ukraine: cultural heritage, national identity, statehood, 23, 475-484 [in Ukrainian].
14. Reent, O.P. (2003) Ukraine in the imperial day (XIX – early XX century). Kiev: Institute of History of Ukraine [in Ukrainian].
15. Romanytsky, B. (1950) Ukrainian theater in the past and now. Kiev: Derzhpolityvydav URSR [in Ukrainian].
16. Smolyak, P.O. (2012). Denysiv amateur theatrical society in the cultural and educational movement in Ternopil district in the end of the XIX centure and the first third of the XX century. The Scientific Issues of Ternopil Volodumur Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Arts, 1, 147-154 [in Ukrainian].
17. Smolyak, P.O. (2012). Activity of the amateur drama circle of the village Petrykiv Ternopil county in the first third of the XX century. The Scientific Issues of Ternopil Volodumur Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Arts, 3, 209-215 [in Ukrainian].
18. Smolyak, P.O. (2011). The history of the formation and activity of Borshchiv's amateur theater groups in Ternopil region (tne end of tne XIX – the first third of the XX century). Scientific Issues of Ternopil Volodumur Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Arts, 2, 175-181 [in Ukrainian].
19. Charnetsky, S. (2014). History of Ukrainian theater in Galicia. Essays, articles, materials. Lviv: Chronicle [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 20.07.2016 р.